

A black and white photograph of a woman with short, light-colored hair and glasses, wearing a dark sweater over a white collared shirt. She is looking upwards and to the right with a slight smile. She is holding a small, scruffy-haired dog, possibly a terrier mix, which is standing on a small, round, metallic pedestal. The background is a plain, light color.

Daňa Horáková

O slavných psech a jejich lidech (a naopak)

**Václav Havel a Ďula, Lajka a O. G. Gazenko,
Marilyn Monroe a Tippy, Sigmund Freud a Jofi,
Frida Kahlo a Xólotl, Walt Disney a Lady...**

Daňa Horáková

**O slavných psech
a jejich lidech
(a naopak)**

© Daňa Horáková, 2026

© Fotografie na obálce Karin Székessy

© Grada Publishing, a.s., 2026

Úvodem

Existuje ještě jeden jiný svět, a sice uvnitř našeho.

Paul Éluard (1895–1952)

Když člověka bolí duše, dej mu psa – nic jiného líp nepomůže.

Hildegarda z Bingen (1098–1179)

Z nejasné změti těchto nápadů vyvstává před Terezou rouhavá myšlenka, které se nemůže zbavit: Láska, která ji spojuje s (jejím psem) Kareninem, je lepší než ta, která existuje mezi ní a Tomášem. Lepší, nikoliv větší... dvojice lidí je stvořena tak, že jejich láska je a priori horšího druhu, než může být... láska mezi člověkem a psem, ta bizarnost v historii člověka, Stvořitelem pravděpodobně naplánovaná.

Milan Kundera (1929–2023)

Proč zapírat: já si nejsem jistá, zda a jak bych se zrána, často ještě před úsvitem, vydala do dalšího dne, kdyby Honey něžně nepoložil tlapku na mou ruku, aby mi naznačil, že je na čas vstát. Pokud nereaguji, plácne mě tou tlapkou o něco rezolutněji. A pakliže pořád ještě „trucuju“ a chci dosnit, olízne mi můj malý bílý knírač nos. Což je rituál, který jsem si nevymyslela já, ale on. A pak už není zbytí, musím se usmát, otevřít oči a opustit svět snů, v němž jsem strávila noc – bez něho.

Zbytek dne trávíme spolu. I když – vím já, kde se nachází, když jdeme lesem a on zkoumá okolí a zanechává stopy. Pro koho? Co vidí? Co vnímá? Zcela jistě něco jiného než já, už protože není člověk, i když

se někdy tváří, jako kdyby si to namlouval. Anebo to dokonce chtěl. Protože ho očividně baví mě pozorovat, když se snažím mu vysvětlit, že psi nesedí na židli, ale na zemi vedle jídelního stolu. A sotvaže se otočím, skočí na ni. Takže není pochyb, že bych bez něho byla nevrlejší, nervóznější, bolavější... Kterézto doznání možná vyvolá nepochopení, nevoli a snad i nechuť lidí, kterým jsou psi cizejší než mimozemšťané, kteří nikdy nezažili, jak nakažlivé je blaho čišíci ze psa, sotvaže ho našinec bezděčně pohladí.

Čímž je, myslím, zodpovězená otázka, PROČ jsem se rozhodla tuhle knížku napsat.

Nehledě na to, že nejsem sama, kdo se za svůj vztah ke svému psovi nestydí – a mám na to svědky: Když umíral jeho Sultán, sednul si už prošedivělý Otto von Bismarck – tento politik proslulý svou neprůstřelnou sebekontrolou – k němu na podlahu, vzal ho do náručí, a když dodýchal, plakal „železný kancléř“ tak srdceryvně, že nebyl k utišení. O zhruba 150 let později sdělil čtyřicetiletý sedminásobný mistr světa formule 1 Lewis Hamilton na svých sociálních sítích: „Zemřel mi v náručí... Jsem nesmírně vděčný a poctěn, že jsem s tak krásnou duší (!) mohl sdílet svůj život.“ A přiložil fotku se svým zesnulým buldočkem pojmenovaným Roscoe, na které se nebrání slzám. Jeho žal s ním sdílelo více než 1,4 milionu lidí. Ani stárnoucí „otec psychoanalýzy“ Sigmund Freud, který se prodíral do našeho nevědomí, se neostýchal sdělit jedné ze svých četných ctitelek, že ho smrt jeho psa zasáhla neméně než smrt jednoho z vnuků.

To jsou scény, které na první pohled možná vyvolají rozpaky, protože jaksi nepasují k oněm portrétům dějintovných osobností, kterými nás zásobují čítanky. Jako kdyby už samotná zmínka těchto „záchvatů slabosti“ byla neslučitelná s oficiální podobiznou té či oné celebrity. Ale ve skutečnosti skýtají přece právě tyto chvíle nečekané něhy daleko pravdivější obraz než ten nejvýřečnější sváteční řečník. Vždyť vztah člověka k jeho psovi je součástí naší identity. A to odedávna.

Jinak řečeno: *Homo sapiens* a *canis familiaris* – to je jedna z nejužasnějších a nejtajemnějších událostí v celé přírodě. Svět kolem nich

se změnil, ale jejich vztah se nemění. Právě pes ztělesňuje – a to nejen v mediálně přehlceném jednadvacátém století – „touhu civilizovaného člověka po ztraceném ráji“ (Konrad Lorenz). Anebo přinejmenším po blahodárné jednoznačnosti: Honey se nepřetvařuje. Když mu je některý kolega sympatický, chce si s ním „pokecat“, očuchává si ho. Když mu jde na nervy, vrčí na něj. Nerozhodnost je mu bytostně cizí stejně jako faleš, vypočítavost anebo diplomatické vyčkávání.

Navíc platí: Kam jde člověk, tam jde jeho pes. A to od chvíle, kdy první pra-pes se svým pra-člověkem hledali útulnou jeskyni anebo honili mamuty. Kolumbus s sebou vzal psy do Nového světa, Roalda Amundsena provázeli psi na jižní pól. A přesto jsou psi, kteří nezměnili svět, ale bezpochyby tvárnili své lidi – a tím pádem i chod dějin! –, odsouzení k anonymitě ve stínu svých celebrit. Nedlužíme jim tedy o něco více pozornosti?

Vždyť pes často zůstává jediným věrným spojencem v časech krizí a přelomů, když je člověku skutečně zle: byl to pes, který v „čekárně na gilotinu“ v noci 16. října 1793 konejšil Marii Antoinettu; byl to pes, kterého k sobě tiskl legendární britský premiér Winston Churchill, když zápasil s pokušením skočit z mostu. Který se 5. srpna 1962 – možná – pokusil rozptýlit Marilyn Monroe, než spláchla hrst prášků alkoholem.

Psi tuto „pomoc“ skýtají každému, kdo ji potřebuje – a těch je čím dál tím víc. Lidí, kteří přišli o práci, jejichž přátelské vztahy kolabují, kteří ztratili životního partnera. Kterí v časech globalizace, virtualizace a akcelerace nevědí kudy kam. Lidí, propadajících se do smutku a do samoty, kterým zbyl právě už „jen“ jejich pes. Které jejich láska k parťákovi chrání před beznadějí, přestože je někdy považována za sentimentální trapnost, anebo dokonce za doklad jejich sociální degenerace. Ženu, která v parku zasněně pozoruje svého dovádějícího psa, někteří kolemjdoucí pokládají za potrhlou „starou pannu“, která svému mazlíčkovi plete ponožky. A muže, který něco šeptá svému psovi, zesměšňují jako impotentu, eskapistu anebo ztroskotance. A přitom je teploučké štěně – které se k tobě důvěryhodně přitulí, aby si zdřímlu, a ty pak nehnutě dřepíš hodinu po hodině, abys je neprobudil –, daleko

účinnější terapie než hrst antidepressiv. Což věděli už dávní léčitelé, což odpřisáhne každý pejskař, ale nikdy nepochopí člověk, který kráčí životem, aniž zakusil čirou, nezištnou, nezničitelnou lásku svého psa. A kdo ji jednou vyčetl z jeho pohledu, není ochoten – praví zkušenost – se jí vzdát. Jednou pejskař, navždy pejskař.

Mimochodem: V mezičase četné vědecké studie potvrdily, že psi jsou skutečně schopni pociťovat a projevovat onen pozoruhodný cit, kterému jejich lidé říkají láska. Sotvaže totiž svého psa polaskáš, začne jeho hladina oxytocinu, známého též coby hormon lásky, prudce stoupat – stejně jako u lidí! Takže (konečně!) nepochybují o tom, že když se Honey ke mně slastně připlácne, tak nežebra o něco k snědku, tak nejde o nějakou instinktivní reakci, ale o cit, o emocionální vazbu... Psi milují a žálí, ale nenávidí, brutalita, sobectví jim jsou bytostně cizí. Už proto, že nic nevlastní. Honeymu ve skutečnosti nepatří ani ten jeho milovaný míček, který mu „musím“ házet a on za ním upaluje cestou necestou. Ten míček je sice jeho, ale nevlastní ho. Takže ho neděsí představa, že by mu ho někdo někdy mohl ukradnout, a on by pak musel do války, aby nepřišel o střechu nad hlavou. Proto je mu také jedno, jestli je nějaký jiný pes o pár hlav větší, zda má či nemá rodokmen, jakého je pohlaví, jakou barvu má jeho srst nebo kolik stál jeho obojek. V psí komunitě vládne rovnost...

Nevnucuje se na tomto místě podezření, že psi jsou daleko lepšími demokraty než jejich „majitelé“? Nehledě na to, že všichni psi na celém světě mají jednu jedinou „řeč“. Takže Honey – svým rodem knírač narozený v Česku – nepotřebuje tlumočnicka, aby věděl, co mu chce „řict“ zlověstně vrčící ruský barzoj, německý ovčák žijící v Americe anebo čínský chocholatý naháč. V jádře stejně neexistují američtí, němečtí anebo čeští psi. Jenom psi, kteří jsou šťastní, když oblažili svého člověka, a kteří trpí, když jsou opuštěni: „Psi na celém světě se stali bratry, kteří jsou všude hlazeni se stejnou něhou a s nimiž je všude zacházeno dle stejného kodexu spravedlnosti,“ konstatuje Émile Zola, jeden z nejpolitičtějších evropských spisovatelů, a pokračuje: „Neztělesňují tedy náš sen o místě, v němž je štěstí přístupno všem? Nebylo by žádoucí,

aby se lidstvo – a to ode dneška – orientovalo na tuto psí internaciona-
litu, aby lidé psy napodobili? Aby na Zemi konečně zavládl mír?“

Já zřejmě nikdy nebudu schopná si představit, jak bylo polárníkům, kteří museli své psy zastřelit, aby sami přežili. Anebo sovětským vědcům, kteří věděli, že Lajka v kosmické kapsli shoří – čili nevím, jak bych reagovala v extrémních situacích. Ale když Honey začne kulhat a já netuším proč, tak se můj strach o něj nemůže příliš lišit od strachu všech pejskařů, kteří kdy zažili něco podobného. A moje radost, když mě Honey vítá akrobatickými skoky a (příšernými) áriemi, sotvaže se vrátím od poštovní schránky – je s pravděpodobností hraničící s jistotou srovnatelná s radostí, která v obdobné situaci zaplaví státníky, učitelky, oscarové herce a nositelky Nobelovky. Stejně jako moje pýcha, když písknu a ten můj mrňous se přiřítí, přestože si někde hrál se sousedovic psem, sedne si, zvědavě na mě zírá a čeká, až mu sdělím, co mám na srdci. A ani můj stesk, když ho musím na pár dní nechat samotného, se pravděpodobně neliší od stesku jiných pejskařů. Jak smutno asi muselo být americké astronautce Sunitě Williams, která roku 2024 uvízla na devět měsíců v univerzu a nevěděla, jestli se vůbec kdy vrátí. Zpátky doma si sedla na zem ke svým dvěma labradorům a ptala se jich s těžko potlačovanou úzkostí: „Víte ještě, kdo jsem?“ Věděli, samozřejmě že věděli, že na ni nezapomněli. Radostí bez sebe se na ni (opatrně!) vrhli, snažili se ji obejmout, opusinkovat. Což bylo (samozřejmě kromě jiného) přesně to, co tato pozoruhodná žena ve vesmíru tolik postrádala: bezpodmínečnou něhu „němých tváří“. Jinak řečeno: její Gunner a Gorby udělali to, v co doufala, jako kdyby uměli číst myšlenky. Což je zkušenost, kterou dříve nebo později udělá každý pejskař...

... k čemuž je třeba dodat, že neurologové z americké univerzity ve Stanfordu roku 2025 rozluštili kód oné formy myšlení, které říkáme „vnitřní řeč“. Čili tajemství němých, neslyšných myšlenek. Současně dokázali, že je úplně jedno, jestli našinec něco vysloví anebo si to jen myslí. Náš mozek zpracovává oba procesy stejně: Miliardy nervových buněk a biliony synapsí, které signály transportují, reagují na oba děje identicky. Registrují je stejně, dopravují do příslušné části mozku,

uschovávají stejně... Je skutečně absurdní položit si otázku, jestli Honey tento kód neovládá už od narození?

Polidšuju ho? Zřejmě. Ale – proč vlastně ne. A tak jako většina pejskářů potají a vši logice navzdory čekám na onen vytoužený den, kdy se na mě zadívá a řekne: „Nechceš si popovídat?“

A teď k tomu, JAK jsem psala.

Začněme varováním: Tato knížka není žádné vědecké pojednání, natož encyklopedie psů. Spíš galerie příběhů, někdy nedokončených. Protože většina biografů, historiků a psychologů sice zpytuje to, co ten či onen velikán v ten či onen den posnídal či zda měl rýmu, a do jaké míry to ovlivnilo jeho tvorbu, ale jeho „zvíře“ je nezajímá. Takže jsem musela pátrat jinde, hledat v denících, korespondenci, vzpomínkách rodinných příslušníků a přátel.

Kapitoly jsou řazeny chronologicky, podle svého vzniku. Začalo to tím, že mě fascinovala fotka pradávného hrobu, poté mě zaujaly scény ze života milionářky Peggy, Homérův „Argos“ a „Martha“ Beatla Paula McCartneyho a tak dál. Už proto nejde o reprezentativní výběr, natož o „zvolené zástupce“ nějakého globálního spolku pejskářů, ale o čistě subjektivní kolekci. Většina hrdinů mých příběhů skutečně žila, ale někdy mě nadchnul i nějaký fiktivní pes, ať už se stal protagonistou komiksu, románu anebo filmu.

Na konci několika kapitol se nachází QR kód s archivními záběry, které mi uhranuly. Jak také jinak, když člověk najednou vidí psa amerického prezidenta Roosevelta panáčkovat v oválné pracovně. Anebo slyší jednu z nejslavnějších sopranistek všech dob Marii Callas v duetu s jejím psem. Anebo zírá na psa světoznámé odbornice na námořní právo Elisabeth Mann Borgese, který na jejím psacím stroji vyťukává básničky, zveřejňované v renomovaných literárních časopisech.

Já měla svého času pověst zapřisáhlého workoholika. Neměla jsem čas na nic kromě práce, která mě bavila, fascinovala a pohlcovala. A pak přišel Dany, který je na obálce.

A po něm Honey. A zlidštili mě, vrátili schopnost žít v daném okamžiku, vnímat naplno a nejen „bokem“, neřítit se k cílům, které mi kladli ostatní. Honey jde tam, kam jdu já, a já tam, kam on chce (což jedna spřátelená psí trenérka rezolutně odsuzuje coby „demokratickou výchovu“, devastující Honeyho charakter – no a co?). V jádře mě pes jako takový fascinuje právě proto, že zůstane záhadou, vši disciplíně a drezuře navzdory. Už protože v mých očích zosobňuje tajemství naší sounáležitosti, které odolává lidské moudrosti a technickému pokroku, ke kterému se neprodere žádná psychoanalýza, které nevyluští žádná umělá inteligence. Nikdo neví, jak to, že jeho pes ví, kdo mu je sympatický, a na koho je alergický. Jak to, že Honey zdvořile, ba vášnivě zrcadlí moje emoce: když mě někdo popudí, vrhne se na něj a snaží se ho zahnat. Když mám někoho ráda, svalí se před ním na záda a nabízí bříško k polaskání. Jak to tak vypadá, ví toho o mně víc než já o něm.

A myslí mu to, i když jinak než mně.

A tak si říkám: pes, tedy přinejmenším můj pes, samozřejmě není člověk. Ale ani jen zvíře. Spíš něco ... „třetího“.

Na počátku bylo něžné srdce bezejmenné ženy

Pes: Jeden z prvních domestikovaných.

Žil zhruba před 12 000 lety v dnešním Izraeli.

Když zemřel, nebylo mu víc než pět měsíců.

Má – na rozdíl od svého genetického předchůdce vlka – zakřivenou, zkrácenou dolní čelist, k čemuž došlo právě v důsledku zdomácňování.

Jeho člověk: Bezejmenná, asi třicetiletá

bezdětná žena. Žila severně od Galilejského jezera v prehistorickém sídlišti Ain Mallaha.

Pohřbena byla nahá, svinutá do klubíčka jako dřímající pes. Bez jediného votivního předmětu, ačkoliv šlo o rituální pohřeb. Zato se štěnětem, které se k ní vši silou tiskne. A ona na něj položila ruku, jako kdyby toho mrňouse chtěla chránit a utěšovat současně. Takto ji roku 1954 našli archeologové. Žena ani pes nevykazují žádné stopy násilí. Takže – byť možná omámení – ještě žili, když je jejich bližní a sousedi začali zasypávat hlínou.

Kdo je, kdo byla tato žena? Jak to, že – už umírajíc – hladí štěně? Proč jí byl položen do hrobu pes? Ale možná, že tam vůbec nebyl vložen, možná, že k ní do té jámy skočil. Byla nemocná? Šlo o trest za nějaký neodpuštělný přečin? Anebo byli oba obětováni nějakému, nám neznámému, božstvu? Nepatřila snad dokonce k oněm mocným vědmám, které, nejinak než pozdější „čarodějnice“, disponovaly tajným věděním a zlověstnými předtuchami? Neobětovala se dobrovolně, aby před blížícím se nebezpečím zachránila místo, které se stalo jejím domovem?

A co její pes? Co když to vůbec není její pes, ale nějaký psí bezdomovec, kterého se její klan chtěl zbavit? Přitulil se k ní sám od sebe, puzen oním dodnes nevysvětleným, ale většinou pejskařů předobře známým psím soucitem s osamělými lidmi?

Otázky, nic než otázky. Ale už sama skutečnost, že byli pohřbeni, svědčí o jejich výjimečnosti. Nejen její, ale také jeho. Pra-psi byli svého času jedinou „živočišnou havětí“ (Genesis 1,20), která byla pohřbívána, které se dostalo cti doprovázet svého člověka na jeho pouti do nenávratna...

... což dokládají i další hroby s kostrami čtyřnožců, nalezené (nejen) v Evropě. Takže je většina kynologů v mezičase přesvědčena, že k domestikaci psa došlo na více místech současně, a to v relativně stejné době.

Roku 1914 byl nedaleko německého města Bonn v jednom lomu nalezen hrob pradávne mini-rodinky, známý jako *Dvojhrob z Oberkasselu*. Dvojhrob, přestože se v něm nacházejí kostry tří bytostí: zhruba dvacetileté ženy, asi čtyřicetiletého muže a psa. Tento pes o velikosti menšího vlčáka byl usmrčen – aby mohl být pohřben se svými lidmi. Že se tedy, s pravděpodobností hraničící s jistotou, jedná o rodinného psa. A zřejmě mu byla už tenkrát, uprostřed pralesů divoké Germánie, přiřknuta funkce průvodce, že měl – stejně jako zaživa – bok po boku s lovcem doby kamenné vystopovat divokou zvěř a po návratu skýtat společnost jeho družce.

Jiný příklad: K vykopávkám v Předmostí u Přerova patří i tři hroby s kostrami pra-psů. Jednomu z nich někdo posmrtně (!) vložil do

tlamy mamutí kost – zřejmě aby neměl hlad „cestou tam, nevím kam“. A v jednom pradávnmém sídlišti na okraji dnešního Frankfurtu nad Mohanem vydolovali archeologové na světlo světa příběh, skrytý zhruba patnáct až dvanáct tisíc let. V jednom z hrobů byly psovi na cestu do záhrobí dány k dispozici dvě hliněné figurky zobrazující psa. Dále dvě železné spony, zlomky keramické nádoby (zřejmě na vodu) a skleněný korálek – čili milodary, které se běžně vyskytují pouze v hrobech významných osobností, jakými byli kmenoví vůdci, léčitelé anebo věšt-kyně.

V jednom dalším hrobě se zachovaly zbytky exkluzivních lahůdek, čerstvých jater a medových koláčků... Takže se nepochybně jedná o VIP psy, psí celebrity. Komu patřili? Jaké měli povinnosti? Jaké výsady? Čím si zasloužili tak honosný pohřeb? Neví se. A tak se místo odpovědí vnu-čuje alespoň jedna domněnka: že se o proviant na jejich poslední pouť postarala (nejinak než dnes?) spíše žena než muž.

Jen na okraj, i v pozdějších středověkých legendách a zvycích je jednou z povinností psa, provázet člověka do oné říše vně lidské racio-nality, ve které se on sám – zřejmě – pohybuje od narození. Ale pozor: Jeho úkolem není mrtvého soudit a rozhodnout, zda spočine v „nebi“, anebo v „pekle“, nýbrž zajistit bezpečný přechod mezi oběma světy. Měl sloužit, jeho existenční mise se však pohybovala mimo kategorie zlo – dobro... Přičemž tento příkladně neutrální postoj psy charakte-rizuje dodnes. Vždyť jejich „láska“ k jejich člověku je stejně bezpod-mínečná a věčná, ať už žijí s vrahem anebo světcem, šamanem anebo bezvěrcem, géniem anebo prostomyslným podivínem.

Ale zpátky k bezejmenné ženě v Ain Mallaha. Jak na to štěně vo-lala, když si spolu ještě hráli pod žhnoucím sluncem? Jak mu říkala, když mu před usnutím šeptala něžnůstky? Být obdařen jménem totiž bylo další výsadou, které se psům dostávalo. Na rozdíl od ostatního dobytka jsou psi subjektivizováni, jsou jim přisuzovány některé lidské vlastnosti, jsou polidšťováni. Odysseův pes Argos (viz tam) se díky Ho-mérovi stal prototypem psí věrnosti. A římský básník Ovidius dokonce vypočítává jména všech zhruba třiceti psů, kteří provázeli bohyni lovu

Dianu při jejích toulkách nekonečnými končinami: Ichnobates, Melampus, Dorceus, Pamphagus, Oribasos atd. Pes faraona Tutanchamona se jmenoval Abuwtiyuw, pes Alexandra Velikého Peritas.

Mimochodem, tvůrci dávných mytologií přiřkli psa coby partnera dokonce bohyním, které zabezpečovaly přechod mezi jasným, voňavým světem a temnou říší bez vlastností, vůní a pachů. Jak řecké Hekaté, tak germánské, dnes málem zapomenuté, bohyni Nehalennii (jíž bylo ve druhém a třetím století na území obývaném keltskými a germánskými kmeny věnováno více než osmdesát oltářů). Jako kdyby tito zascvěcenci věděli, že na místa, kam je „rozumu“ vstup zakázán, má žena většinou blíž než muž. Ale že se ani bohyně neobejde bez průvodce, který ji na osudotvorných křižovatkách nasměruje na správnou stezku...

Dívám-li se déle na onu mladou ženu, která v hodině smrti něžně objímá štěně, začnu si připadat jako voyeuristický vetřelec, rušící nekonečně intimní okamžik. A vkrádající se do vztahu, který se vymyká pragmatismu, cílevědomosti a odhodlanosti pravěkých lovců. Do vztahu, který je tradičně spojován se specificky ženským postojem – ne vůči světu, ale uvnitř světa. S onou „nevyzpytatelností“, „iracionalitou“, která nás podprahově magicky přitahuje, ale současně se jí obáváme a vyhýbáme.

A tak to samozřejmě byl muž, lovec, který vystopuje a zabije vlčici, a osiřelá vlčata donese k ohni v rodné jeskyni. Ale pak ho tito mrňousové, kteří přece nevydají ani na pořádnou pečínku, přestanou zajímat. Ženy je naopak adoptují, protože si tato bezproblémová mlád'ata hrají s jejich vlastními potomky, pomáhají uklidit, protože žerou všemožné odpadky, a ochotně hřejí, jen co se do jeskyně anebo chýše vkrade zima. A tak ta přítulná pra-štěňata zůstanou u žen i v dospělosti, páří se... a jen o pouhých pár tisíciletí později se z těchto polodivokých domácích vlků stanou domácí psi. Od té doby platí: Kam se vydá *homo sapiens*, tam se vydá i *canis lupus familiaris*.

Takže – jak se zdá – přináleží první vítězství člověka nad přírodou, totiž domestikace vlka, ženám. A to ženám jako té, která žila a byla nalezena v Ain Mallaha.

Pro zajímavost:

*Německý dokument
o mini-rodině v Dvojhrobu
z Oberkasselu (od 0.30)*

Čtyřnohá psychoterapeutka praotce psychoanalýzy

Pes: **Jofi**, někdy **Jo-Fi**, **Yo-Fie** popřípadě **Yofie** (1930 pravděpodobně v Saint-Cloud u Paříže, Francie – 1937 ve Vídni, Rakousko). Fenka čau-čau. Altruistka, průkopnice canisterapie. Diskrétní asistentka ve Freudově vídeňské ordinaci. Rezolutní fanatička dochvilnosti. Příčina smrti: rakovina.

Její člověk: **Sigmund Freud** (1856 v Příboru, Rakouská říše – 1939 v Londýně, Anglie). Zakladatel psychoanalýzy. Kuřák doutníků, vášnivý sběratel starožitností a hub. Obdivoval Darwina (viz Polly), ctil Cervantesova Dona Quijota a Schopenhauera (viz Atman). Otec Anny Freud (1895–1982), zakladatelky dětské psychoanalýzy. Onemocněl rakovinou, zvolil asistovanou sebevraždu.

Profesor doktor Sigmund Freud je narkoman. Bez kokainu a dvaceti doutníků denně prostě nefunguje. V březnu roku 1930 se ho jeden kolega pokouší této závislosti zbavit a naléhá na něj, aby skoncoval aspoň s doutníky. Freud více méně zdvořile odmítne – a v dopise své přítelkyni, legendární femme fatale Lou Andreas-Salomé se hlásí k další slabosti: „Chybí mi, strašně mi chybí, skoro stejně jako doutník. Je to rozkošné malé stvoření, neuvěřitelně zajímavé, a současně opravdová ženská, divoká, instinktivní, něžná, inteligentní, ale v žádném případě na mně tak závislá jak některé ostatní dámy.“ Jak dojemné, ale hlavně překvapující vyznání muže, který proslul svým agresivně maskulinním postojem vůči ženám, ba svou alergií na „emancipantky“... Pravda je prozaická: toto rozkošné, na něm nezávislé stvoření, je jeho fenka čau-čau, Jofi.

Freud byl mužem dvou tváří. Na jedné straně neohrožený osvícenec, „osvoboditel“ potlačované sexuality – a zároveň nevýslovně pověřivý člověk. Brilantní psycholog, který začal psychické poruchy léčit rozhovorem a jehož objevy jako Oidipův komplex, libido a přenos dnes patří do všeobecného vzdělání. Ale současně muž, který lidmi opovrhuje, který s málem perverzní energií šíří ty nejdivočejší pomluvy a své kolegy považuje za „ksindl“.

Čím je Freud starší, tím více touží (podvědomě?) po bytosti, která by byla schopná vztahu bez oné zraňující emocionální ambivalence, typické pro člověka. Hledá „krásu, která prozařuje dokonalou existencí“. A najde – psa: „Čeho si Freud na psech nejvíce cenil,“ vzpomíná nejmladší z jeho šesti dětí Anna, „byla jejich grácie, oddanost a věrnost. ‚Psi,‘ říkal, ‚milují své přátele a koušou nepřátele, a to na rozdíl od lidí, kteří nejsou schopni milovat tak jednoznačně.“

A Freud sám konstatuje: „Psi nám skýtají svou náklonnost totálně a bez falše. To pravděpodobně vysvětluje, proč je možné milovat zvíře jako Jofi s tak nesmírnou intenzitou. A ještě tohle: všem rozdílům v organickém vývoji navzdory mám dojem, že mě s tímto zvířetem spojuje nekompromisní, nejintimnější příbuznost. Když Jofi hladím, přistihnu se často při tom, že si pobrukuji melodii, kterou dokonce i já, jakkoliv

jsem absolutně nemuzikální, rozpoznám jako árii z Dona Giovanniho *Přátelské pouto nás spojuje*.“

A tak Freud díky své „vrozené“ snaze přijít na kloub všem duševním pohnutkám, analyzuje i náš vztah ke psům. Jako kdyby na svou legendární pohovku pokládal nejen své pacienty, ale i sám sebe. A ptá se: „Když už je tak milujeme, proč současně zneužíváme slovo pes jako nadávku?“ A zjišťuje: protože psům chybí ostych. Protože se neskrývají tím, co člověk koná potají. Uspokojují své sexuální pudy veřejně a stejně „necivilizovaně se vyprazdňují“.

A přitom se pan profesor o psy začal zajímat relativně pozdě, téměř ve svých sedmdesáti letech: „Freudův zájem o psy,“ potvrzuje Anna, „propukl teprve díky velkému, ne zrovna neškodnému vlčákovi Wolfovi. Ti dva se totiž vzájemně respektovali.“

Životopisci, kteří Freudovi nejsou zrovna nakloněni, tvrdí, že tohoto čistokrevného německého ovčáka devětašedesátiletý Freud koupil, protože chtěl popudit svou manželku Marthu, která psy nenáviděla. Vyloučeno to není. Ale třeba si dal načas, protože musel překonat své kulturně náboženské kořeny: Freudovi rodiče psy koneckonců považovali za „nečistá“ stvoření, nejinak než většina Židů jejich generace. Ale nejpravděpodobnější bude, že Freud „svého“ prvního psa koupil coby bodyguarda pro Annu, protože vídeňské ulice tehdy byly pro ženu bez doprovodu nebezpečné, zvláště pro Židovku v dobách vzrůstajícího se antisemitismu.

Wolf tedy oficiálně patřil Anně, ale pan profesor ho zkonfiskoval (a rozmazloval). Jednoho dne vlčák kousne jeho životopisce Ernese Jonese: „Musel jsem ho samozřejmě potrestat, ale byl jsem velmi milosrdný, protože si to on, Jones, zasloužil,“ konstatuje Freud věčně. A vytahuje se: „Wolf byl zvyklý jezdit s námi v otevřeném taxíku do Prátru. Jednou se nám tam ztratil. A co udělal? Naskočil do taxíku, nechal taxikáře přečíst naši adresu, která se nacházela v jeho obojku, a byl obratem dopraven domů, do Berggasse.“

Anna žárí. A sřejmě ve snaze svého otce „probudit, ukázat mu, že lásku k ní teď přenáší na jejího psa, mu daruje k narozeninám Wolfův

vlastnoručně namalovaný portrét. Freud sice obrázek poslušně zavěsí ve své pracovně, ale hýčká Wolfa i nadále stejně odhodlaně jako doposud. A jeho (vědomé?) pouto s tímto vlčákem je tak silné, že po smrti svého tříletého vnuka otevřeně připustí, že mu „Wolf téměř nahradil zesnulého Heiníčka“.

Ale Wolf je samozřejmě víc než náhražka – totiž plnohodnotný člen rodiny, o jehož stavu se ostatní informují v dopisech a telegramech. 3. září 1925 telegrafuje hlava rodiny Anně do Anglie: „Počasí zataženo. Wolf poslušný a smutný. O pár dní později: „Wolf velmi smutný. Bylo skoro nemožné ho vylákat z jeho azylu v našem klozetu.“ A když musí Freud na vyšetření do nemocnice, a Wolf tím pádem dočasně do útulku pro zvířata (viz odpor jeho manželky ke psům), obává se Anna ironicky: „Doufám, že tam z našeho Wolfa neudělají poslušného psa.“

V roce 1936 musel být Wolf uspán. A Freud samozřejmě truchlí, ale nehrouť se, protože se mezitím zbláznil do psů, kteří zůstanou jeho láskou až do konce života: do čau-čau.

Prvního mu darovala Annina partnerka Dorothy Tiffany Burlingham. A to v naději, že Annin otec přenese své (mimořádně intenzivní) city pro Annu na tuto huňatou fenku s černomodrým jazykem. Stalo se. Ale Lün-Yu je po necelých patnácti měsících přejetá vlakem. Její ztráta Freuda zdrtí, dalšího psa nechce, už nikdy v životě...

... a pak přijde Jofi. Coby dárek od bývalé pacientky a praneteře francouzského císaře Napoleona (viz Fortuné) – princezny Marie Bonaparte: „Jofi byla u všeho a směla všechno,“ vzpomíná Freudova hospodyně Paula, například „papat“ z Freudova talíře. Ale jen pokud pán domu, který trpěl nechutenstvím, Jofi požádal o pomoc. Pan profesor byl přesvědčen, že pokud Jofi nemá někoho ráda, tak s tím člověkem něco neštymuje, protože Jofi měla pořád pravdu.“ Anna dodává: „Jofi se brzy stala jeho neodlučitelnou společnicí, doprovázela ho, kamkoliv se vydal, a trpělivě mu pomáhala i v ordinaci.“ Freud si totiž uvědomil, že jsou jeho pacienti uvolněnější, otevřenější a upřímnější, když se Jofi tiše uvelebí na zemi u pohovky, na kterou ulehli, a když se na ně čas od času vlídně podívá, ať už se zpovídají z trapností či z hrůzností, které

by otráslý i otrlým zpovědníkem. Takže v nich vzbuzuje dojem, že je všechno v pořádku a v pohodě. I přesto že... „Ke konci sezení mě iritovalo, když Jofi začala chodit sem a tam a já měla pocit, že se profesor zajímá víc o ni než o můj příběh,“ stěžuje si básnířka Hilda Doolittle, a právem. Jofi se totiž skutečně po padesáti minutách zvedne, protáhne a vykročí ke dveřím, čímž chce dát najevo, že (placená) doba sezení skončila. Freudův pobavený komentář: „Člověk nemůže jinak než tato oduševnělá zvířata respektovat.“ Jak se zdá, vyplňuje Jofi v jeho životě jakousi mezeru, kterou nedokázal zaplnit žádný člověk. Natož nějaká žena.

V březnu 1932 uvítala Freudova domácnost vzácného návštěvníka: Thomase Manna. Od rozhovoru dvou tak význačných intelektuálních špiček lze očekávat něco významného. „Ale pánové diskutovali výlučně o psech a doutnicích,“ hlásí hospodyně Paula.

V lednu 1937 musí Jofi na operaci vaječníků a nepřežije. Freud se v dopise spisovateli Arnoldu Zweigovi zamýšlí nad svou situací: „Je to skutečně podivný, málem nepopsatelný pocit, vždyť ona tu byla tak samozřejmě, a najednou tu není... a člověk se ptá, kdy si na to zvykne... takovou ztrátu po sedmi letech intimity nezvládne hned tak někdo.“

Jofina smrt tohoto světoznámého odborníka na duševní zdraví očividně dohání k mezím snesitelnosti. A to v dobách, kdy se musí vyrovnávat s daleko závažnějšími problémy. Nacisté – jak známo – považují psychoanalýzu za „židovskou pornografii“. Freudovy spisy jsou obviněny z perverzního „přečeňování sexuálního pudu, devastujícího duši člověka“, a v květnu 1933 jsou veřejně spáleny.

Freud emigruje, 6. června 1938 dorazí do Londýna. S Annou a se svou novou fenkou čau-čau. Ale „chudák Lün je na šest měsíců uvržena do karantény“ (viz Archie, Famous, Toy). Freud trpí, navštěvuje Lün. Anna si pořídí mladého pekinéze Jumba, který má za Lün zaskočít, ale Freud ho ignoruje. Teprve když Lün zase konečně okupuje jak zahradu, tak ložnici a pracovnu, cítí se ve svém vyhnanství trochu jako doma.

Má však rakovinu patra v pokročilém stadiu. Jeho obličej je po jedenatřiceti operacích znetvořen, hnisající rány v dásních a tvářích

vydávají mrtvolný zápach. Freud nemůže pořádně mluvit ani jíst, ale odmítá anestetika tlumící bolest: „Raději budu trpět a myslet, než abych nebyl schopen myslet.“ Takže pracuje a kouří – jak jinak! – doutníky. A přiměje svého lékaře Maxe Schura, aby mu slíbil, že „až přijde čas, tak mě nenecháte zbytečně trpět“. Doktor Schur po letech vzpomíná: „Když byl pes vpuštěn do Freudova pokoje, schoval se v nejbližším rohu. Freud věděl, co to znamená, a smutně se na svého miláčka díval.“ Byl to tedy pohled na Lün, který po šestnácti letech bojů s bolestmi definitivně zlomil Freudovu ochotu trpět, psát a myslet?

Sigmund Freud zemřel 22. září 1939 na předávkování morfiem. Nevnučuje se na tomto místě otázka, proč je doposud v tolika civilizovaných státech zakázaná asistovaná sebevražda? Přitom „nevykoupit“ psa od bolesti je svorně považováno za projev nelidskosti.

P. S. Anna Freud se stala uznávanou psychoanalytičkou, i když otcovo učení nepovažuje za všelék, který může lidem pomoci uzavřít příměří s jejich touhami a iluzemi. Specializuje se na dětské neurozy a založí v Londýně kliniku pro problémové děti. Svůj život sdílí s čau-čau. Její poslední fenka se jmenuje Jofi. V roce 1982 je po mozkové mrtvici hospitalizována a na přijímacím formuláři má uvést jméno svého nejbližšího příbuzného. Anna napíše: Jofi.

Pro zajímavost:

*Sigmund Freud
s dcerou Annou a Jofi*

Pocta Freudovi

Palác pro sbírku umění a psů

Pes: Celinda (1964 v Itálii – 1979 v Benátkách, Itálie). Fenka plemene lhasa apso s dlouhou, hedvábnou, medově zbarvenou srstí. Hravá až rozpustilá, ale současně mírně nafoukaná, vědomá si svého původu v klášterech tibetských mnichů. Ve skutečnosti spíš symbol společenského postavení než milovaný parťák. Zde coby zástupce všech psů rozdílných ras, kteří žili v Palazzo Venier dei Leoni na benátském Canal Grande. Poslední ze čtrnácti psů pohřbených v palácové zahradě.

Její člověk: Marguerite „Peggy“ Guggenheim (1898 v New Yorku, USA – 1979 v Benátkách, Itálie). Typická *poor little rich girl* (chudinka bohatá holčička). Legendární (a nesnesitelná) svěhlavička. Posléze a víceméně náhodou patří k nejvýznamnějším sběratelům umění 20. století. Manželka malíře surrealisty Maxe Ernsta, milenka mnoha ostatních.

Krátce po půlnoci – když bylo zřejmé, že parník srážku s ledovcem „nepřežije“ – pomohl Benjamin Guggenheim své milence do záchranného člunu. Poté se, tváří v tvář nevyhnutelné smrti, převlékl do smokingu a šel pomáhat ostatním pasažérům. 15. dubna 1912 v 02:20 hodin klesl Titanik ke dnu. A s ním zhruba třetina cestujících, včetně Peggyina otce. Jeho milenka Léontine, tato „bytosť spíše nízkého původu“, která se až do této osudové noci na palubě pro pasažéry první třídy procházela v doprovodu svých dvou buldoků, přežila.

Ovdovělá Mrs. Florette Guggenheim je šokovaná a reaguje navýsost žensky: bezradností a neutichajícím pláčem. Stejně jako dvě z jejich tří dcer. Ta třetí, čtrnáctiletá Peggy si do podvědomí ukládá teď ještě spíše intuitivní poznatek: lidé působí bolest, čím bližší, tím větší. A usoudí, že bude lepší nikdy si nikoho nepřipustit tak blízko, aby ji mohl zranit. Jinak řečeno: v budoucnu se soustředit na věci, na předměty. A protože se pubertální předtucha časem změní v jakési krédo, začne Peggy i s lidmi zacházet jako s věcmi. Začne je „sbírat“. Stejně jako psy, kteří snad původně měli zabránit jejímu vlastnímu „zvěčnění“.

Čímž je její životní cesta vykolíkováná. Peggy bude sbírat, sbírat, sbírat. „Ze všeho nejdříve jsem sbírala hezounké malé voskové figurky,“ vzpomíná „dolarová princezna“ ve své odzbrojující, až bolestně upřímné autobiografii *Zpověď člověka posedlého uměním* (z níž pochází tento citát, stejně jako všechny následující).

V měsících po zkáze Titaniku vznikla v jistém módním newyorském fotoateliéru její portrétní fotografie s přerozkošným psíkem. Miss Peggy ho znuděně drží pod rukou, jako kdyby to byla obnošená kabelka, která sice co nevidět vyjde z módy, ale kterou je – pro jistotu – třeba si šetřit. Čili aspoň jakýsi náznak vztahu.

O rok později další fotka. S tím samým psem na klíně. Tentokrát ho polosirotek Peggy už skoro vůbec nevnímá, jako by budoucí bohatá dědička chtěla světu oznámit: stalo se, zapancérovala jsem se.

Mezi židovskými finančními aristokraty Ameriky jsou jedině Rothschildové bohatší než Guggenheimové. Takže Peggy vyrůstá ve snobské společnosti, tančí charleston, třímá v útlých prstech špičku na cigarety

a ztělesňuje i jinak takzvanou *glamour-girl of the roaring twenties*. V jedenaadvaceti letech zdědí dva a půl milionu dolarů, což v roce 2025 odpovídá zhruba čtyřiceti pěti milionům korun, a opustí svou vlast, která jí připadá nesnesitelně prudérní. V Evropě, v Paříži, v oslnivém bohémském světě francouzské metropole chce především jedno: „Zbavit se otravného a omezujícího panenství.“ A jak také jinak: „V Paříži se vynořil jakýsi Pierre, který si mě chtěl vzít, ale já chtěla jen jedno – tolik ctitelů, kolik jsem jich mohla posbírat.“ Sbírá, ale soustředí se na umělce, protože právě ti jsou v jejich kruzích považováni za „nejžádoucnější exempláře“ mužského pohlaví (jak konstatuje i Eva Táborská ve své diplomce *Peggy Guggenheim v kulturně-politickém obrazu doby*).

Přátelé ji přesvědčí, aby se soustředila na „současné umění, neboť právě to skýtá skutečný obraz doby čili je živoucí věcí (!)“. V roce 1938 otevře Peggy svou první galerii a začne spontánně a víceméně „za babku“ skupovat díla géniů jako Kandinsky, Chagall, Pollock, Calder, Braque, Rouault, Matisse, Modigliani, Duchamp, Dalí. Dnes je její sbírka součástí dějin umění.

Excentrická Američanka zřejmě přece jen není tak *cool*, jak o sobě tvrdí. Jednoho dne najde před svou vilou v jižní Francii odloženou fenku vlčáka. A okamžitě, bez váhání ji adoptuje a pokřtí na Lolu: „... nechali jsme si ji, ačkoliv byla šíleně temperamentní... Ale abych řekla pravdu: v jádře jsem si chtěla splnit své dávné přání a vidět porod. Povedlo se. Lola totiž po několika dnech přivedla na gauči v obýváku na svět mlád'ata. Tři anebo čtyři z nich jsme si nechali.“ Všimněme si: tři anebo čtyři. Čili i teď jde o kvantitu, ne kvalitu štěňat.

Když Peggy říká „my“, má na mysli jistého Laurence, za kterého se ve chvílkovém omámení provdala a který jí vbrzku zahýbá, takže se rychle rozvedou: „Můj majetek mi ve vztahu k němu zabezpečoval jisté výhody, které jsem nestoudně využívala.“

Čerstvě rozvedená, naloží Peggy Lolu, dcerku Pegeen a anglického spisovatele Johna Holmese do auta a vydá se na cestu napříč Evropou: „V Trondheimu Lola znovu otěhotněla. A protože v autě pro nás všechny bylo málo místa, a její břicho rostlo a rostlo, byla to značně

nepříjemná záležitost... své první štěně porodila těsně za Johnovými zády. Ale moc mu to nesvědčilo, a tak zemřelo na psinku.“ Stejně jako Lola.

Na smutek nemá Peggy čas ani energii, neb si v mezičase pořídila nového psa, sealyhamského teriéra Robina. „I když nebyl úplně čistokrevný, přece jen vypadal docela hezky,“ konstatuje Peggy. I Robina postihne neblahý osud. Peggyin spisovatel John si totiž zlomí kotník, v průběhu operace zemře, a „Robin až nadmíru truchlí, takže se o něj musel starat náš majordomus Blissett, a ten ho s sebou bral všude, dokonce do kina, kde Robin štekal na své kolegy na plátně. V létě jsem mu koupila kamarádku, čistokrevnou sealyhamku. Jenomže jsem si nevšimla, že má zanícené oko. To jsem zjistila až doma, a pak mi došlo, proč byla tak laciná.“ I když jde „jen“ o psy, je Peggy „čistokrevná“ Guggenheimka a hlídá si poměr mezi cenou a hodnotou.

Od roku 1939 je civilizovaný svět ohrožen fašismem. Peggy sídlí v Paříži a rozhodne se „koupit každý den nějaké umělecké dílo“, protože „ta jsou teď k máni skoro zadarmo. A tak jsem si mohla, dokonce ještě v posteli, každé ráno vybrat mezi řadou děl, která mi byla nabízena.“

Ale Peggyinou ultimativní „kořistí“ je malíř Max Ernst, kterého fašisté zařadili mezi představitele „entartete Kunst“ (zvrhlého umění). Peggy o tohoto surrealistu mateřsky pečuje, provdává se za něj a vezme ho do Ameriky. Max jí vyká a daruje jí psa: „... načez Vogue zveřejnil naši fotku s Kachinou“, což byl tibetský lhasa teriér, svou dlouhou bílou srstí se podobal Maxovi. Nejinak než jeho předchůdci, ani Max nesnesl svou finanční závislost na dědičce guggenheimských milionů. Soud mu ale při rozvodu přiřknul Kachinu. „Max se po rozsudku bez varování objevil v mém bytě a Kachinu unesl. A já si nadávala, že jsem při jednání netrvala na tom, aby ji soud přiřknul mně.“

Po Maxovi následuje Kenneth Macpherson, který pracuje pro britskou tajnou službu, Kachinu vystřídal boxer Imperator: „Nejhorší bylo, že nebyl čistotný, vyprazdňoval se po celém bytě. Napřed jsem po něm chtě nechtě uklízela... ale pak jsem ho i s Kennethem odsunula na venkov.“ Od Maxe si koupí dvě Kachinina štěňata. A zveřejní své skandální

paměti. Načež ji strýc Salomon, zakladatel newyorského Muzea moderního umění (které Peggy označuje za „garáž“), jménem celého klanu prohlásí za *persona non grata*. Exkomunikovaná Peggy využije pozvání z Itálie, aby na XXIV. Benátském bienále v roce 1948 představila světu svou sbírku – což je ocenění, které soukromého sběratele pasuje na mezinárodní instituci. „Odletěla jsem s oběma psy do Benátek – a vrátila se až o dvanáct let později... Chodila jsem po výstavišti a brala je s sebou. A kdykoliv se mi v tom labyrintu ztratili, našla jsem je v pavilonu věnovaném Picassovi, což dokazuje, jak skvěle jsem je vychovala – přinejmenším, pokud šlo o vkus a vztah k umění 20. století.“

Časopis Newsweek označí Miss Guggenheim za „godmother of art“ (kmotru umění), ale Peggy se spíše cítí jako „patronka všech groupies“. A zjišťuje, že „tělesná láska bez hlubších emocí je jako kafe bez koňaku. Já celý život milovala buď sex, anebo ducha. Mít oboje dohromady se mi nepoštěstilo. A tak jsem se rozhodla pro psy coby třetí cestu“.

Peggy se v Itálii cítí dobře. Tady je její afinita k umění zdrojem upřímného obdivu. Takže si koupí Palazzo Venier dei Leoni (Palác lvů) na Canal Grande a vybaví ho tak, aby se v něm jako doma cítili – její psi: „Moje gauče a křesla byly potaženy bílou plastovou folií, která mohla být každé ráno umyta... Na gauče jsem navíc položila černobíle pruhované kožešinové deky, které moji psi rádi olizovali.“

Sběratelka s okem neúprosně fixujícím kvalitu všeho, co spatří, nenápadně stárne, ale čínorodost ji neopouští. Roku 1956 navštíví s avantgardním hudebníkem Johnem Cagem Japonsko: „Jako tlumočníci nám přidělili jistou Yoko Ono, která byla docela příjemná.“ Ve svém paláci přijme prince Philippa, manžela královny Alžběty II., a Tennessee Williamse. Podporuje mladé umělce a rozmnožuje svou sbírku, ale její život se teď točí kolem psů.

Miss Guggenheim začne chovat lhasy. A vydá se do Indie, do Dárdžilingu, aby zabránila eventuální degeneraci své psí „sbírky“: „V jádře jsem si chtěla od Tenzinga Norgaye, což byl onen šerpa, který s Hillarym zdolal Mount Everest, koupit pár exemplářů. Tenzing měl

šest lhasů, kteří ho denně provázeli na cestách po Himalájích, ale nechtěl se vzdát ani jediného.“

Věc, která se nedala koupit? Pro Peggy nová zkušenost. A problém. Ale i ten vyřešila po svém: její čtyřnohé dámy jsou spářeny s „gentlemanem, kterého jsem za tímto účelem nechala importovat z Ameriky. A ten v mém domě zplodil padesát sedm ratolestí. Z každého vrhu jsem si jich nechala asi tak sedm“. To její „asi“ je nepřehlédnutelné. Peggy nechá pro sebe a své psy vyrobit speciální gondolu a denně se s nimi projíždí po kanálech. Rozčiluje ji, že „psi musejí mít v Benátkách náhubek a být na vodítku“. A nechá své „babies“ krášlit: „Nejlepší psí salon v Benátkách je Casa del Cane. Tam vznikají skutečné zázraky. Škoda, že nejsem pes, abych tam mohla také chodit.“

Peggy pohřbí v zahradách svého paláce čtrnáct psů. Posledním byla Celinda. Ale není vyloučené, že na své jméno, které přece jak psa, tak člověka činí individuem, neslyšela. Protože Peggy všem svým psům říkala „Baby“. Tito „ubozí“, přepychem obklopení psi zůstali předmětem její sběratelské vášně. Víc jim nevěnovala.

Mimochodem: Peggyin otec daroval 10. dubna 1912 kapitánovi Titaniku ruského chrta čili barzoje, který našťestí – na rozdíl od svého novopečeního majitele – katastrofu přežil, protože zůstal u jeho dcery v Anglii. Když loď opustila Southampton, nacházelo se na ní přinejmenším dvanáct psů, kteří patřili pasažérům první třídy: mezi nimi i vítěz přčetných psích výstav, francouzský buldok Gamin de Pycombe. Psi byli umístěni v klecích na palubě třetí třídy, pod dohledem lodního personálu. 15. dubna se na palubě první třídy měla konat psí výstava. Po srážce s ledovcem prý lodní řezník všechny klece otevřel, aby se psi mohli zachránit. Dva pomeraniány a jednoho pekiňáka vpašovali jejich majitelé do záchranných člunů. Takže přežili. Obzvláště dojemný je osud jedné německé dogy a její majitelky Ann Elizabeth Isham. Když bylo Anně sděleno, že s ní její pes nebude evakuován, vylezla ze záchranného člunu zpátky na Titanik. O pár dní později byla její mrtvola se psem v náručí nalezena v ledovém oceánu.

Strážný anděl všech věrných psů

Pes: „Argos“ (žil na řeckém ostrově Ithaka v Jónském moři – zemřel tamtéž, když mu bylo něco málo přes dvacet let). Možná moloss čili anatolský pastevecký pes. Známý z eposu *Odyssea*, pes titulního hrdiny mytického krále Odyssea. Neskonale věrný, přestože se jeho pán odebral do Trojské války bez něho. Opuštěn, ponižován Odysseovými soky, stárnul a chřadnul. Ale svého pána se dočkal. Vyčerpán radostí, zemřel v den Odysseova návratu.

Jeho tvůrce: Homér (působil – pokud vůbec – mezi lety 1200 až 700 př. n. l. v Řecku). První evropský spisovatel, jehož jméno se dochovalo. Autor epických básní *Ilias*, *Odyssea* a snad i *Válka žab a myší*. Tvůrce nesčíslných „okřídlených slov“ (včetně tohoto). Slepec. Znázorňován jako poutník, doprovázený psem, jehož jméno se nedochovalo.

O Homérovi, nejstarším známém básníkovi dnešní Evropy, nevíme téměř nic. O čest být jeho rodištěm dodnes bojuje dvacet řeckých měst. Narodil se prý jako nemanželské dítě, jeho matka se jmenovala Kreitheis, údaje o otci se rozcházejí. Nezodpovězené zůstávají otázky, týkající se jeho finanční situace, zda se stal otcem a jestli skutečně strávil většinu svého života na ostrově Ios – kde prý zemřel. Někteří znalci dokonce zpochybňují autorství „jeho“ epických básní *Ilias* a *Odyseea*, které byly poprvé písemně zaznamenány v takzvaném „Homérově století“... přičemž se tyto otázky kontroverzně diskutovaly už dlouho *ante Christum* čili před naším letopočtem.

Nesporné oproti tomu je, že muž poeta, který vyslal bájného krále Odyseea na svém způsobem velkolepou „odyseu“, musel být znalcem bohů, lidí a psů. Tento muž ví z vlastní zkušenosti, jak náladové jsou „vyšší mocnosti“, jak nevypočitatelní jsou lidé a jak bezpodmínečně věrní psi. Psi totiž už tenkrát provázeli nevidomé, a Homer byl slepý. Takže měl – s pravděpodobností hraničící s jistotou – psa. Od malička, anebo přinejmenším po celý svůj dospělý život. Psa, s nímž „splynul“ a kterému vytvořil nezapomenutelný literární pomník v postavě Odyseeva psa Argose.

Zde jejich příběh:

Odyseus se poté, co Řekové po desetiletém obléhání konečně dobyli Troju, a to díky jeho lsti v podobě „trojského koně“, vydal na cestu domů – lodí. Aniž tušil, že jeho návrat bude trvat stejně dlouho jako válka a že bude muset čelit bouřím a nezkrotným větrům, které ho spolu s osádkou zaženou na ostrov ukrutných obrů Kyklopů s jediným okem uprostřed čela. Že se bude muset stát milencem čarodějnice Kirké, aby zachránil své muže, které proměnila ve špinavé vepře. Že bude muset proplout mořskou úžinou, na jejíž jedné straně číhala nestvůrná Skylla, na druhé obludná Charybda.

Ale snad nejbolestnější, trpká zkouška na něj čekala až doma. Neb jeho věrná a rozumná choť Penelope je okupována nápadníky, kteří netouží ani tak po stárnoucí královně, jako po trůnu jejího manžela. Odyseus – muž činu – se na ně chce vrhnout, jakkoliv jsou v převaze.

Před touto pošetilostí ho našťěstí zachrání jeho věrná patronka bohyně rozumu a válečného umění Pallas Athéna. A navíc ho tato panenská dcera nejvyššího z bohů Dia promění tak, aby ho nikdo nepoznal. Homér Odysseovu metamorfózu líčí následovně (v překladu Otmara Vaňorného):

*„... nejdřív na svižných údech ti svařtím krásné tvé tělo...
(takže) kdo by tě spatřil, se od tebe odvrátí s hnusem.“*

Jako od prašivého psa. Takto zohyzděn se zhruba čtyřicetiletý věhlasný veterán vydá k pastýři vepřů Eumaiovi, který svému králi zůstal věrný. Problém spočíval v tom, že jeho stádo hlídali „*podobní divokým šelmám čtyři psové, jež pastucha sám byl vychoval*“. Následuje scéna, která vyvolá jak strach o bájného hrdinu, tak úžas:

*„Najednou Odysseá však spatřili štěkaví psové,
spustili řev, jak vrhli se naň – však hrdina rázem
odhodil hůl svou na zem a honem si z chytrosti sedl.
Tenkrát by pohromu zlou byl zakusil – ve vlastním dvoře!“*

Odysseus odhodí hůl (čili odzbrojí sám sebe) a sedne si na zem?!? A to „z chytrosti“? Zcepeněl snad strachem? Chtěl ty šelmy hypnotizovat, rozdat si to s nimi holýma rukama – anebo se spoléhal na to, že je Athéna na poslední chvíli zneškodní?

*„Pastýř však chvatným krokem...
Hlasitě vykřikl na psy a zahnal je na všechny strany,
házeje kamením četným... (pak pravil)
Starochu, bezmála již bys býval rozsápán od psů,
náhle, a pak bys jistě mě hojnou zasypal hanou!“*

Přejdeme otázku, jak by rozsápaný „staroch“ měl pastýře zasypat výčitkami – fakt je, Odysseus je zachráněn a jeho proměna v žebráka se osvědčila. Takže si nechá od Eumaia vylíčit situaci v paláci a rozhodne se, že to nedůstojné hemžení ukončí. Vydá se k paláci – a hle, nikdo si ho nevšimne. S jedinou výjimkou: